

"לבניינה של תורה" – חלק שנג

שיחה שנמסרה בביהמ"ד מפי מו"ר ראש הישיבה הרב ברוך וידר שליט"א

"דַּרְאָהּ עֵינֵינוּ וְיִשְׁמַח לְבָנוּ"

לרגל פרסום 'תכנית המאה'

במזרח התיכון, כפי שרבים ניסו זאת לפניו ולא עלתה בידם. הדיון התקשורתי היה מוסב בעיקר על שאלת עיתוי פרסום התכנית.

להפתעת כולם, לפני כשבוע הכריז נשיא ארצות-הברית דונלד טראמפ – האדם שהקב"ה נתן לו את המעמד החשוב ביותר בעולם – הכוללת הכרה של הגויים בשלטון היהודי על ארץ-ישראל ועל ירושלים. בהכרזה זו הוא

אִפְשָׁר לְמַעֲשֵׂה הַכְרֹזֹת רִיבּוֹנוֹת יִשְׂרָאֵלִית עַל כָּל מִרְחָבֵי הָאָרֶץ וְהַכְּלָלִת בַּקְּעַת הַיַּרְדֵּן, יְהוּדָה וּבְנֵימִין בְּמִדְיַת יִשְׂרָאֵל. נִכּוֹן לְהִיּוֹם, אָדָם הַמִּתְגַּוֵּר בִּיהוּדָה וְשׁוֹמְרוֹן מִצְוֵי תַּחַת שְׁלֹטוֹן צְבָאִי – גַּם כֹּאשֶׁר הוּא יְהוּדִי –

וְכַתּוּצָאָה מִכֶּךָ חֲלוֹת עֲלֵינוּ מִגְּבֻלוֹת רַבּוֹת. מַעֲתָה הוּא יִהְיֶה אֲזָרָה כָּלֵל הָאֲזָרָחִים הַרְגִּילִים בְּמִדְיַת יִשְׂרָאֵל. לְמִשָּׁל: כִּיּוֹם לֹא חָלָה חוֹבָה עַל הַסְּפָקִים לְסַפֵּק מִקְרָר לְתוֹשֵׁב יְהוּדָה וְשׁוֹמְרוֹן, מִשׁוֹם שְׁאֲזוּר זֶה אֵינּוּ נֹחֵשֵׁב כְּחֶלֶק מִהַמְּדִינָה. בְּמִקְרָה שְׁאָדָם כֹּזֵה רִכַּשׁ מִקְרָר עֲלֵינוּ לְמַצּוֹא אֶת הַדֶּרֶךְ בְּעִצְמוֹ כִּיֻּצַּד הוּא יִקְבַּל אוֹתוֹ – יִשְׁלַם תְּשׁוּלָּה נוֹסֵף אוֹ יִשְׁכּוֹר הוֹבֵלָה פִּרְטִית. מִעֲכָשֵׁיו גַּם חֲבֵלֵי אֶרֶץ אֱלוֹ יִיכַלְלוּ בְּמִדְיָנָה! בְּפִרְטֵי שְׁמַעְתָּה וְאֵילֶךְ יִהְיֶה נִיתֵן לְנִרְחִיב אֶת שְׁטַחֵי הַהֲתִיּוֹשְׁבוֹת כְּבָכֵל אֲזוּרֵי הַמְּדִינָה. הַלּוֹא דָבָר הוּא!

"הוֹלֵךְ וְאֲזוּר עַד נִכּוֹן הַיּוֹם"

אֲנִי מִשְׁפָּשֵׁפִים אֶת עֵינֵינוּ וְאוֹמְרִים לְעִצְמָנוּ: הֲאֵם זֶהוּ חֲלוֹם אוֹ מִצִּיאוֹת? אֵיךְ נִהְיֶה דָבָר כֹּזֵה? רִאשִׁיתוֹ

"חֲסִדֵי ה' אֲזַכִּיר"

מו"ר הרב יעקב כץ שליט"א הבלית בפנינו פעמים רבות את דברי רבינו יונה בספרו 'שערי תשובה':
 "וְדַע, כִּי הַמַּעֲלֹת הָעֲלִיּוֹנוֹת נִמְסְרוּ בְּמִצְוֹת עֲשֵׂה" הַדְּבָרִים הַגְּדוּלִים כְּבִישְׁחוֹן בַּה', לִיְמוּד תּוֹרָה וְכַדוּמָה נִמְסְרוּ לָנוּ כְּמִצְוֹת מוֹגְדְרוֹת וְלֹא רַק כְּאִיזוֹ הַנְּהַגָּה טוֹבָה. בֵּין אֶחָד עֲשָׂרָה הַמִּצְוֹת שֶׁהוּא מוֹנֵה מִצְוִיָּה אֶף "מַעֲלֹת זִכְרוֹן חֲסִדֵי וְהַתְּבוּנָה בָּהֶם, שְׁנֵאמַר:²
 וְזָכַרְתָּ אֶת כָּל הַדֶּרֶךְ".

רְבֵנוּ יוֹנָה חוֹתֵם אֶת סַעִיף אֲרוֹךְ זֶה בְּמִילִים הַבְּאוֹת: "וְיָמָה תִּקְוֹת הַנְּבִרָא אִם לֹא יִשִּׁים עֲמַל נִפְשׁוֹ וְעֵיקֶר עֶסְקוֹ בְּדְבָרִים שְׁנִבְרָא בְּעִבּוּרָם?" אֵין שׁוֹם טַעַם

לְחַיֵּי הָאָדָם אִם הוּא אֵינּוּ חֵי אוֹתָם לְמַעַן הַדְּבָרִים שְׁנִבְרָא בְּעִבּוּרָם, אוֹתָם הַדְּבָרִים שְׁרַבְנוּ יוֹנָה מוֹנֵה. אִם כֵּן, אֲנִי מִכּוּוֹן כַּעַת לְשֵׁם מִצְוֵה זֶה שֶׁל "וְזָכַרְתָּ אֶת כָּל הַדֶּרֶךְ", בְּהַתָּאם לְנַפְסֵךָ בְּשִׁלְחֵן עֵרוֹךְ³ שְׁמִצְוֹת צְרִיכוֹת כּוּוֹנָה. כּוּלְנוּ, וְאֶף הַצּוֹפִים אוֹ הַקּוֹרְאִים, נִכּוֹן לְשֵׁם קִיּוֹם מִצְוֹת הָעֲשֵׂה שְׁכַתֵּב רְבֵנוּ יוֹנָה, מִצְוֹת זִכְרוֹן חֲסִדֵי הַבּוֹרָא. בְּזֹאת בְּרִצּוֹנִי לְעֶסְקוֹ הַיּוֹם.

"הִרְחִיבִי מְקוֹם אֶהְלֵךְ"

מִזֶּה זְמַן רַב מִבְּשָׂרִים לָנוּ שְׁבִכּוּנוֹתוֹ שֶׁל נְשִׂיא אֲרָצוֹת-הַבְּרִית לְהַצִּיג תְּכֵנִית בְּמַטְרָה לְהַשְׁכִּין שְׁלוֹם

¹ שַׁעַר ג', אוֹת יז

² דְּבָרִים, פֶּרֶק ת', פְּסוּק ב'

³ אֲזָרָח חַיִּים, סִימָן ס, סַעִיף ד'

החסדים בהם עוֹטֵף הַקַּב"ה את עם ישראל ואת מדינת ישראל, ראשית צמיחת גאולתנו.

יש להתבונן בעובדה שמדינת ישראל הקטנה עומדת בראש העולם ומפתחת פיתוחים צבאיים וטכנולוגיים שאין דומה להם. היא שלחה את הלוויין 'בראשית' שכמעט והגיע לירח. זהו הישג טכנולוגי עצום! אין לשום מדינה יכולת לפגוע בטילים באמצעות טילים או קרן לייזר. מי שמע כדבר הזה? כל העולם קונה מל"טים מתוצרת ישראל. ישנם פיתוחים רבים מאוד המעמידים את ישראל בפסגת העולם. כל העולם משחר לפתחנו.

האם ישנו בעולם גוי נבער כלשהו שלא שמע על מדינת ישראל? האם יש מישהו בעולם שלא שמע את השם 'תל אביב' או אינו יודע שירושלים היא בירתה של ישראל? אין דבר כזה כיום! האם יש מישהו בעולם שאינו יודע מיהו ראש הממשלה במדינת ישראל? אני משוכנע שחמישים אחוז מהעולם המודרני גם יודעים את זהותו של המתמודד מול ראש הממשלה במדינת ישראל. הכיצד? וכי ידועים לי כל המתמודדים בבחירות לנשיאות מול טראמפ בארצות-הברית?!

"יִכְיָרוּ וַיִּדְעוּ כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֶל"

ברצוני ללמוד דבר נפלא שנגלה לי לאחרונה. כדאי ללמוד זאת ולהתפלא עוד יותר. הרב זצ"ל נפטר בשנת תרצ"ה, וכבר שנים לפני כן הוא העלה על הכתב את הקטע הנבואי הבא שנכתב ברוח הקודש תחת הכותרת "ישראל מרכז העולם"⁸:
"מהרה יתקיים בנו שְׁמֵעוּ עַמִּים יִרְגְּזוּן⁹, מהרה יוסר המסווה מהעולם" – מחיצת הברזל האופפת על העולם מאז החורבן¹⁰ – "וידעו כי עם ה' אנחנו; כי יד ה' עלינו לטובה; כי מרכז העולם ומרכז האנושיות

⁷ כלומר: מטוסים ללא טייס

⁸ אורות הקודש, חלק ז, עמוד תקכ; אורות הראיה, עמוד עה; שמונה קבצים, קובץ ז, אות רב. עיין להלכות צבור (לרצ"ה קוק), אות טו: "הדברים הללו נכתבו בכתב-קדשו של אאמו"ר הרב זצ"ל, בסיום שהותו בלונדון בתרע"ט, וסומנו בהוראתו בקו ארוך לגנום לעת עתה ולא להכניסם בספר האורות ששם מקומם, ועתה הגיע זמנם ונתגלו בסיבוב מסבב הסיבות ב"ה" (הובא גם בהתקופה הגדולה, עמוד 238 במהדורת תשס"א).

⁹ שמות, פרק טו, פסוק יד

¹⁰ ברכות, דף לב, עמוד ב: "ואמר רבי אלעזר: מיום שחרב בית המקדש נפסקה חומת ברזל בין ישראל לאביהם שבשמים".

של דבר הייתה בהעברת השגרירות בירושלים, שיש בכך הכרה בירושלים כבירת ישראל, ובכך שלא מזמן כל נשיאי העולם באו לירושלים. עתה הוכרזה הכרזה כזו המכירה בזכותנו על הארץ. ידועים לכל דברי הירושלמי המפורסמים: "כך היא גאולתן של ישראל", כפי שאירע בימי מרדכי ואסתר. בתחילה הגאולה מתרחשת קמעא קמעא, לאט לאט – היינו בדרך הטבע ובשבלים⁵. ישנם הסבורים סברת הַבֵּל שעל הגאולה לבוא בבת אחת ולכן הם ממתינים עד שיקרה כך, ובינתיים יושבים במקומות שונים בעולם ואינם מכירים במדינת ישראל שהיא בעיניהם "מורדת באומות". אולם, כבר הורו כל גדולי ישראל שאלו הם דברים בטלים ו"סר פחד השבועות"⁶, שהלוא האו"ם – ובכללו ארצות-הברית – תמך בהקמת מדינת ישראל. אנו רואים את הגאולה הולכת ומתקדמת. חז"ל הגדירו שהגאולה מתפתחת כאילת השחר ש"כל מה שהיא הולכת היא רבה והולכת", היא הולכת וגדלה. אנו רואים זאת לנוכח עינינו.

על אף שכבר התרגלנו לאורה של הגאולה יש לנו לִסְגֹּל לעצמנו את הראייה האמונית הזו. על כך אנו מתפללים: **"וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוֹבֵךְ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים"**. לימדנו מו"ר הרב הדרי זצ"ל מפי 'הנזיר' שוודאי שהקב"ה שב לציון אלא שאנו מתפללים שאכן נזכה לראות זאת, שנזכה להכיר בכך. אנו רואים עתה בעינינו את הגאולה הַרְפָּה והולכת, רואים את ריבוי

⁴ ברכות, פרק א, הלכה א: "רבי חייא רבא ורבי שמעון בן חלפתא הוו מהלכין בהדא בקעת ארכל בקריצתה, וראו איילת השחר שבקע אורה. אמר רבי חייא רבה לרבי שמעון בן חלפתא בי רבי: כך היא גאולתן של ישראל - בתחילה קימאה קימאה, כל מה שהיא הולכת היא רבה והולכת. מאי טעמא? כי אשב בחושך ה' אור לי' (מיכה ז, ח). כך בתחילה: 'זמרדכי יושב בשער המלך' (אסתר ב, כא), ואחר כך: 'ויקח המן את הלבוש ואת הסוס' (שם ו, יא), ואחר כך: 'וישב מרדכי אל שער המלך' (שם יב), ואחר כך: 'זמרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות' (שם ח טו), ואחר כך: 'ליהודים היתה אורה ושמחה' (שם טז)".

⁵ עיין אגרות הראיה, אגרת תשנ"ג: "לא חלישות כח הוא זה מה שישועתם של ישראל היא קמעא קמעא, כי אם גבורת גבורות, כביריות עליונה המקפת כל וממלאה את הכל".

⁶ עיין מכתבו של רבי מאיר שמחה הכהן מדוינסק (ה'אור שמח') מובא בהתקופה הגדולה, כרך א, עמוד 207 (במהדורת תשס"א): "כעת הסבה ההשגחה אשר באספת הממלכות הנאורות בסאן רעמא ניתן צו אשר ארץ ישראל תהיה לעם ישראל, וכיון שסר פחד השבועות וברשיון המלכים קמה מצות ישוב ארץ ישראל ששקולה כנגד כל מצוות שבתורה".

נכונה כך גם הסיפא נכונה ותקיים¹⁴. אין אחד שיוכל לעצור זאת. לא מתוך גאווה, חלילה, אלא מתוך אמונה בדברי הנבואה. אין אפשרות לעצור את תחיית וגאולת עם ישראל בארצו ובמדינתו¹⁵. “וידעו ויכירו כי צור ישראל מושיענו וגואלנו אביר יעקב”. זו הנקודה העיקרית. כיצד ייתכן שהעולם יקבל את המושגים גאולה, משיח, תיקון עולם וכדומה ביחס לעם ישראל? כיצד יגיע העולם למצב בו שיבין שהקב”ה אלוקי ישראל מלך על כל הארץ? אולם, כיום ברור שמדינת ישראל, ראשית צמיחת גאולתנו, עומדת בראש הסולם האנושי והינה בעלת חשיבות מרובה. מכל מדינות תבל משחרים לפתחה. רק לפני שבעים וחמש שנה כל יהודי היה בן-מוות, רמוס ומושפל, והנה כיום מכל עמי תבל באים לכבודו. האם זהו חלום?¹⁶ התרגלנו לכך, זה נראה לנו מובן מאליו. אולם הרי זה פלא עצום!

כל זאת מבלי לדבר על פריחתה של התורה בארץ ישראל. אם יש עדיין מישהו שכל אלו אינם מספיקים לו שיתבונן במופת בדרך הטבע המתרחש מול עינינו: כנגד כל התחזיות המטאורולוגיות, שטענו ששנה זו עתידה להיות שנת יובש, הפכה שנה זו להיות גשומה וברוכה, וכבר שוקלים לפתוח את סכר דגניה כדי שמיימי הכנרת לא יציפו את הארץ. הגשם והכנרת הם ביטוי של השפע האלוקי היורד משמיים אל הארץ. הגשם מבטא הארת פנים, כעין חיבוק אלוקי.

”וְאַתֶּם בְּנֵי יַעֲקֹב לֹא כְּלִיתֶם“

כבר אמרתי פעמים רבות שאירועים אקטואליים שונים רמוזים ב’דף היומי’, בבחינת “ליכא מידי

אנחנו”. כאן, מאחורי הקיר של הישיבה מצוי מרכז העולם, שממנו נברא הכל¹¹.

עוד הם ידעו “כי אמת גלויה ובהירה היא כל התכונה של הנבואה המספרת כל כך בשבח הנצחי של ישראל”. רוב העולם או חלקו הגדול מאמין באמונה הנוצרית שלפיה עם ישראל הוא בבחינת “עמא דאהדרינו מריה לאפיה מיניה”¹², עם ישראל הוא עם שהאדון היסב ממנו את פניו. הנצרות טוענת שה’ בחר בה במקום עם זה. ביחס לזה רומז הרב לעניות דעתי: “יפלו כל מגדלי התווה אשר הוקמו על יסוד המארה” – הקללה – “של עזיבת ה’ את ישראל”, כפי שמלך כוזר לא רצה לשאול את היהודי על דתו שהרי היהודים שפלים בזויים ונרמסים¹³. “ינופצו עלי סלע כל סלעי המגור של המאיימים עלינו לאמר ‘עמא דאהדרינו מריה לאפיה מיניה’”. הנה מתברר שזהו לא “עמא דאהדרינו מריה לאפיה מיניה”, אלא זהו עם ה’! “ידעו כל באי עולם כי אהבת עולם היא אהבתנו, ידעו כל התבל הנאור עם כל חכמותיו, עם כל המודרניות שלו, עם כל ספקותיו, עם כל שיקועו החומרי, עם כל מסותיו הנסיוניות עם כל חופש דעותיו, שאכן אחת היא האמת העומדת לעד, ואמת זו חקוקה היא במצחה של החיה השמימית המתהלכת על הארץ בתבנית גוי ששמה ישראל”. העם הזה הוא חיה שמיימית, חיה מן השמיים – החיה, נושמת, בועטת ויודעת להיאבק על קיומה.

“ידעו כל העולם כי אנחנו הננו שורק כולו זרע אמת, וכל יד עמל ותלאה תקצר מלהפריע את תחייתנו וגאולתנו”, איש לא יעצור את התפתחותה של מדינת ישראל. לא יהיה כדבר הזה! כפי שהרישא

¹¹ עיין יומא, דף נד, עמוד ב

¹² הגיגה, דף ה, עמוד ב: “רבי יהושע בן חנניה הוה קאי בי קיסר. אחוי ליה ההוא מינא (- נוצרי): עמא דאהדרינהו מריה לאפיה מיניה. אחוי ליה: ידו נטויה עלינו. אמר ליה קיסר לרבי יהושע: מאי אחוי לך? - עמא דאהדרינהו מריה לאפיה מיניה, ואנא מחוינא ליה: ידו נטויה עלינו. אמרו ליה לההוא מינא: מאי אחויית ליה? - עמא דאהדרינהו מריה מיניה. - ומאי אחוי לך? - לא ידענא. אמרו: גברא דלא ידע מאי מחו ליה במחוג יחוי קמי מלכא? אפקוהו וקטלוהו”.

¹³ ספר הכוזרי, מאמר א, אות ד: “אחר כך אמר הכוזרי בלבו: אשאל אדום וישמעאל כי אחד משני המעשים הוא הנרצה מאין ספק, אבל היהודים די לי במה שהוא נראה משפלותם ומיעוטם, ושהכל מואסים אותם”.

¹⁴ עיין מכות, דף כד, עמוד ב

¹⁵ עיין סנהדרין, דף קו, עמוד א: “וַיִּשָּׂא מִשְׁלוֹ וַיֹּאמֶר אוֹי מִי יִחִיה מִשְׁמוֹ אֵל (במדבר כד, כג) - אמר רבי יוחנן: אוי לה לאומה שתמצא בשעה שהקדוש ברוך הוא עושה פדיון לבניו, מי מטיל כסותו בין לביא ללביאה בשעה שנוזקין זה עם זה” - “אוי לה לאומה שתהיה באותן הימים שיעלה על דעתה לעכב ישראל... מי הוא שיכול לעכב את ישראל והקדוש ברוך הוא מכניסם” (רש”י, שם).

¹⁶ עיין תהלים, פרק קכו, פסוק א: “בְּשׁוּב ה’ אֶת שִׁיבַת צִיּוֹן הָיִינוּ כְּחֻלְמִים” - “כן יאמר ישראל בשוב ה’ שבותם: אין אדם רואה בהקיץ הפלא הזה רק בחלום” (אבן עזרא)

הרב חרל"פ, שמקובלנו מגדולי ישראל שכל דבריו נאמרו ברוח הקודש, כתב בספרו המיוחד 'מעייני הישועה'²¹: "נשגב ונורא הנס של הגאולה, בלי שום הכרח", כפי שאף אחד לא הכריח את הנשיא טראמפ, "יאותו כל העמים להכיר בגדולתם של ישראל מבלי שום חשבון הנפש גם לעצמם, יעזרו וישתדלו בהקמת בית לאומי לישראל. ואף שבצורתה החיצונית של הגאולה תתדמה כאילו היא התפתחות טבעית – יהיה נדמה שהכל תלוי בראש ממשלה מוכשר – "באמת אין זה אלא ניסי ניסים – 'פִּימֵי צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲרָאנוּ נִפְלְאוֹת'²²". ממשיך הרב חרל"פ ואומר שעצם הרצון של עם ישראל לגאולה לאחר שעבר שבעת מדורי גיהנום בכל הדורות, ובפרט בדור הקודם, זהו נס גדול. על אחת כמה וכמה, כאשר מתעורר גם בקרב העמים הרצון להיות שותפים בגאולת ישראל, ולא עוד אלא שיאפשרו זאת, ולא עוד אלא הם יישאו בנטל הממוני של הדבר. הדבר דומה לכך שמשה רבינו שגדל בבית פרעה נסע ב"רכב השרד" של פרעה מלך מצרים. הרב חרל"פ מדגיש בהמשך דבריו שכל זאת "לא מפני שום דבר אחר אלא מפני שהם עם ה'!" אנו מייצגים בעולם את ריבוננו של עולם. "שכל זה הוא תוכן של נס עצום לאין שיעור, ותוצאותיו הם לקיים אשר נאמר²³: 'וְנִשְׁגַב ה' לְבָדוֹ בַּיּוֹם הַהוּא'". הקב"ה הולך ומתגלה.

"וְזֵאת אֶרֶץ חֶלְקוֹ"

ייתכן שיהיה מי שיסתייג מכך מפני שכרוכה בעניין הקמת מדינה פלסטינאית וויתור על חלק מארץ חיינו. גם הרב חרל"פ כתב במכתבו החריף בנוגע לתכנית החלוקה שבמידה והמצב הבינלאומי יחייב לחתום על ויתור מארץ ישראל הרי ש"נוח יותר להחותמים לקצץ בהונות ידיהם ולא יקצצו בנטיעות גן רוה"²⁴, היינו בארץ ישראל. זו אכן בעיה.

דלא רמיזא באורייתא¹⁷. ב'דף היומי' של היום¹⁸ הגמרא עוסקת בדברי משה רבינו לפני הקב"ה לאחר חטא העגל. לאחר חטא חמור זה העלה הקב"ה אפשרות קשה. על כך מובא בגמרא: "אמר משה לפני הקדוש ברוך הוא: ריבוננו של עולם, אלמלא נשבעת להם בשמים ובארץ הייתי אומר כשם ששמים וארץ בטלים – כך שבועתך בטלה" – מסביר רש"י שהכוונה לשבועה שנשבע הקב"ה בשמו בעקידת יצחק באומרו¹⁹: "בִּי נִשְׁבַּעְתִּי" – "ועכשיו שנשבעת להם בשמך הגדול – מה שמך הגדול חי וקיים לעולם ולעולמי עולמים כך שבועתך קיימת לעולם ולעולמי עולמים". קיומו של עם ישראל הוא קיום נצחי, משום שהוא מבטא את שם ה' בעולם. זוהי כוונת חז"ל והרב זצ"ל באורות הקודש'.

"וְיִתְבַּוְּנֵנוּ חֶסְדֵי ה'"

כאמור, עלינו להתבונן על חסדי ה', כפי שהבאנו בשם רבנו יונה. עלינו להשגיח על עצמנו שעוצמתם של הדברים לא תתמסמס אצלנו בשל פרטים שוליים וקטנוניים. לא נהיה, חלילה, כאותם הגמדים בעלי עיניים טרוטות וקטנות המכוסות בדוק ובתבלול. הם העומדים ליד מגדל גדול וגבוה, "מגדל עופל", ומרימים מעט את ראשם, בהתאם לגובהם הננסי, אינם רואים אלא מעט שבמעט מגובהו האדיר²⁰. גם כיום ישנם כעין מגדלים נישאים, וישנם הטועים להנמיך את קומתם. הברכה האלוקית ניצבת לפנינו, וביד הממשלה להכריע האם לממשה ולהכריז את על החלת הריבונות. ייתכן שהגמדים יתגברו, אולי שועלים מחבלים בכרמים יגברו. אולם, יודע אני נאמנה דבר אחד: אנו רואים בעינינו עוד גילוי אלוקי שהקב"ה מתגלה בו ומגלה את חסדיו עלינו בדור הזה. אם היה מותר להישבע הייתי נשבע על כך בנקיטת חפץ, אולם אין בכך צורך שהלוא כל שאינו רואה זאת הוא עיוור ועליו לעשות תשובה גדולה.

²¹ פרק נג, עמוד פג

²² מיכה, פרק ז, פסוק טו. עיין ילקוט שמעוני, בשלח, רמז רנ: "עושה פלא" - עשה פלא עם אבות ועתיד לעשות עם בנים, שנאמר "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות אראנו" - מה שלא הראיתי לאבות, שהרי נסים ונפלאות שאני עתיד לעשות עם הבנים יותר מהפלא ונפלאות מה שעשיתי עם אבות".

²³ ישעיהו, פרק ב, פוסק יא

²⁴ אמרות טהורות, עמוד קעט (הודפס גם בתחילת ממעיני הישועה במספר מהדורות)

¹⁷ על פי תענית, דף ט, עמוד א

¹⁸ ברכות, דף לב, עמוד א

¹⁹ בראשית, פרק כב, פסוק טז

²⁰ עיין הקדמת הרב זצ"ל בעולת ראייה, חלק ב

המוטל עלינו הוא קודם כל מצוות עשה דאורייתא להתבונן ולפתוח את העיניים, לחשוב על משמעות הדברים. שנית, לראות בעין טובה את חסדי ה' עלינו. שלישית, להיות מבין המצפים לישועה. הרב חרלפ כותב ב'מעייני הישועה'³⁰: "ואם לפעמים מתחילים אורות הגאולה להתנוצץ ולהתגלות ובדרך פתאומית נעלמים, אין זה אלא מפני שהצפייה לישועה לא הייתה שלימה". עלינו לצפות לישועה, כפי שאנו מתפללים בכל יום: "אֵת צֶמַח דָּוִד עֲבָדָךָ מְהֵרָה תִצְמַח, וְקִרְנוֹ תָרוּם בְּיִשְׁוּעָתְךָ. פִּי לְיִשְׁוּעָתְךָ קִוִּינוּ כָּל הַיּוֹם וּמְצַפִּים לְיִשְׁוּעָה". הרמב"ם בהלכות מלכים³¹ אומר שזה שאינו מצפה לישועה נכשל בדבר חמור. מובן 'לצפות' הוא לחכות ולראות בעין הצופה ממש, כפי שמדמה זאת הרב זצ"ל³² לעומד על המגדל ומתבונן על כל תנועה בשטח. ה'חפץ חיים' דימה זאת לאימא המחכה לילדה שישוב לביתו. עלינו להתבונן במציאות ולחשוב האמנם התקדם דבר-מה בישועתן של ישראל. איננו יודעים כיצד הדברים יתפתחו, אולם סמוכים ובטוחים אנו שהדבר יהיה בסופו של דבר אך ורק לכיוון טוב. "מֵאֵת ה' הֵיטָה זֹאת הִיא נִפְלְאוֹת בְּעֵינֵינוּ".

עלינו לשמוח ולהודות לקב"ה על חסדיו הרבים עמנו בדור הזה, בשנה הזו ובשבועות האלו. "הַטּוֹב, פִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ, וְהַמְרַחֵם, פִּי לֹא תָמוּ חַסְדֶיךָ, פִּי מֵעוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ!"

נזכרתי בסיפור שסיפר הרב צבי יהודה קוק זצ"ל בליל יום העצמאות תשכ"ז²⁵, כשבועיים לפני שחרור ירושלים. הרב צבי יהודה סיפר אז שביום ההצבעה באו"ם על הקמת מדינת ישראל בתחום תכנית החלוקה, כל העם נהר לחוצות ורקד ברחובות מרוב שמחה. לעומת זאת, הוא עצמו לא הרגיש שבכוחותיו להצטרף לשמחה. "ישבתי בדד ואדום, כי נטל עלי" – ישבתי אבֵּל. הלוא התקיימה נבואתו של יואל²⁶: "וְאֵת אֶרְצֵי חֵלְקוֹ", הרי נותנים לנו רק חלק מהארץ! ואז הוא זעק: "איפה חברון שלנו? איפה שכם שלנו? איפה יריחו שלנו?" באותם הימים מי חשב בכלל על המקומות הללו בכלל? מי הכיר ומי ידע? היום, ברוך ה', מובן מאליו לנסוע לחברון למערת המכפלה או לאלון מורה-שכם. מי חלם אז על כך בכלל? לכן, הוא סיפר, "לא יכולתי אז לשמוח... למחרת, בא אל ביתנו איש ברית קודשנו, הגאון הרב יעקב משה חרלפ" זצ"ל, היה לו צורך לבוא... התייחדנו אז שנינו, באותו חדר קטן ומקודש שבבית הרב... מזועזעים ישבנו ודמומים", לא מדברים. "לבסוף התאוששנו ואמרנו שנינו כאחד: 'מֵאֵת ה' הֵיטָה זֹאת הִיא נִפְלְאוֹת בְּעֵינֵינוּ'²⁷. פירוש המילה "נִפְלְאוֹת" הוא מכוסה, וגם מלשון פלא²⁸. איננו יודעים כיצד יתנהלו הדברים בעתיד, אך אנו משוכנעים כי לא יצמחו מכך לא מדינה פלסטינאית ולא מסירת שטחים. כל הרואה את הלידה מתקדמת יודע בבטחה שלאחריה ייוולד תינוק. הנביא ישעיהו אומר²⁹: "הֲאֵנִי אֲשַׁבֵּר וְלֹא אוֹלֵיד יֹאמֵר ה'?" מסביר שם רש"י: "שמא אתחיל בדבר ולא אוכל לגמור?" כלומר, שמא אתחיל את התהליך ולא אמשיך אותו? לא ייתכן כדבר הזה. התינוק הזה יהיה חי וקיים, שהלוא הוא נושא את שם ה' עליו. אנו זוכים לראות לנוכח עינינו שלב נוסף וגדול בלידה זו.

³⁰ פרק ב. עיין עוד אגרות הראיה, חלק ג, אגרת תשנ"ג, עמוד יט

³¹ פרק יא, הלכה א: "וכל מי שאינו מאמין בו, או מי שאינו מחכה לביאתו, לא בשאר נביאים בלבד הוא כופר, אלא בתורה ובמשה רבינו, שהרי התורה העידה עליו".

³² עיין עולת ראיה, עמודים רע"ט-רפ (במהדורה הישנה): "הצפייה כוללת גם שימת-עין תדירית, גם באין שום יחש של הכרה גלויה חיצונית אל הישועה, כמו שהמצפה עומד על המשמר ימים על שנה, ולא יעזוב עמדתו גם באין לפניו דבר מחודש. וגם שבכל עת מצא של איזו הערה, שיראה שראוי לעשות איזה דבר לישועה, יחיש פעולתו ולא יעזוב".

²⁵ לנתיבות ישראל, חלק ב, עמוד שנו (במהדורת בית א-ל, תשע"א): שיחות הרב צבי יהודה, מועדים, חלק ב, עמודים 164-165 (במהדורת תשע"ג)

²⁶ פרק ד, פסוק ב

²⁷ תהילים, פרק קיח, פסוק כג

²⁸ עיין שם אבן עזרא, רד"ק ומצודת דוד

²⁹ פרק סו, פסוק ט

